

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Burchardi VVormaciensis Ecclesiae Episcopi,
Decretorum Libri XX. ex Consiliis, & orthodoxoru[m]
patru[m] Decretis, tum etiam diuersaru[m] nationum
Synodis, ceu loci communes congesti, in quibus ...**

Burchardus <Wormaciensis>

Parisiis, 1549

Quòd nulla visibilia videri, vel cognosci possint, nisi per inuisibilia. lxxxv.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10722

D. BURCHARDI EPIS. VVORMAC.

De apostatis spiritus quòd incorporei credendi sint.

Caput LXXXVIII.

*Ex dialo
go Greg.* **D**ic quæso te, apostatas spiritus à cœlesti gloria deiectos, corporeos an incorporeos esse suspicaris? Petr^o. Quis sanè sapiens, esse spiritus corporeos dixerit?

Quòd gehennæ ignis corporeus esse credendus sit.

Caput LXXXIX.

*Ex dialo
go Greg.* **G**ehennæ ignem esse corporeum an incorporeum fatēris? Petrus. Ignem gehennæ corporeum esse non ambigo, in quo corpora certum est cruciari.

De hoc quod scribitur Deum nemo vidit vnquam, & qualiter illud intelligēdum sit. Cap. XC.

*Grego. in
suis mora
lib^o dicit.* **D**eum nemo vidit vnquam. Rursumque cū testamenti veteris patres intueor, multos horum teste ipsa sacræ lectionis historia Deum vidisse cognosco. Vidit quippe Iacob dominum, & ait: Vidi dominum facie ad faciem, & salua facta est anima mea. Vidit Moses dominum: de quo scriptum est. Loquebatur dominus ad Moysen facie ad faciem, sicut loqui solet homo ad amicum suum. Vidit Iob dominum qui dicit: Auditū auris audiui te, nunc autem oculus meus videt te. Vidit Esaias dominum qui ait: Anno quo mortuus est rex Ozias, vidi dominum sedentem super solium excelsum, & eleuatum. Vidit Micheas dominum qui dicit: Vidi dominum sedentem super solium suum: & omnem exercitum cœli astantem ei à dextris, & à sinistris. Quid est ergo quod tot testamenti veteris patres Deum se vidisse testati sunt, & tamen de hac sapientia quæ Deus est dicitur: Abscondita est ab oculis omnium viuientium, & Ioannes ait, Deum nemo vidit vnquam: Nisi hoc quod patenter datur intelligi, quia quādiu hic mortaliter viuatur, videri per quasdam imagines Deus potest, sed per ipsam naturæ suæ speciem non potest: vt animā gratia spiritus afflata, per figurat quasdam Deum videat, sed ad ipsam vim eius essentis non pertingat? Hinc est enim quòd Iacob qui Deum se vidisse testatur: hic non nisi angelum vidit. Hinc est quòd Moyses qui cum Deo facie ad faciem loquitur, sicut loqui solet homo ad amicum suum, inter ipsa verba suæ locutionis dicit: Si inueni gratiam in cōspectu tuo, ostēde mihi temetipsum

aliis verò tribuit vt viuant, aliis hoc solummodo præstat vt sint. Quia verum esse non dubitas, creantem, & regentem, implentem, & circumplectentem, transcendentem, & sustinentem, in circumscriptum, atque inuisibilem Deum: ita dubitare non debes, hunc inuisibilia obsequia habere. Debent quippe ea quæ ministrat ad eius similitudinem tendere cui ministrant, vt quæ inuisibili seruiunt, esse inuisibilia non dubitentur. Hæc autem quæ esse credimus, nisi sanctos angelos, & spiritus iustorum? Sicut ergo motum considerans corporis, vitam animæ in corpore manentis perpendis animo: ita vitam animæ exeuntis à corpore perpendere debes à summo: quia potest inuisibiliter viuere, quam oportet in obsequio inuisibilis manere. Petrus. Rectè totum dicitur: sed mēs refugit credere, quod corporeis oculis nō valet videre.

Quod nulla visibilia videri vel cognosci possunt nisi per inuisibilia. Cap. LXXXV.

Ex dialogo Greg.

Cum Paulus dicat: est enim fides sperandarum substantiarum rerum argumentum non apparentium: hoc veraciter dicitur credi, quod nō valet videri. Nam credi iam non potest, quod videri potest. Vt tamen te breuiter reducam ad te: nulla visibilia nisi per inuisibilia videntur. Ecce enim cuncta corporea oculus tui corporis aspicit, nec tamen ipse corporeus oculus aliquid videret corporeum, nisi hunc res incorporea ad videndum acueret. Nam tolle mentem quæ non videtur, & in cassum patet oculus qui videbat. Subtrahere animam corpori, remanent proculdubio oculi in corpore aperti. Si igitur per se videbant, cur discedente anima nil vident? Hinc ergo intellige: quia ipsa quoque visibilia, non nisi per inuisibilia videntur. Ponamus quoque ante oculos mentis, domum ædificare, immensas moles leuare, pendere magnas in machinis columnas: quis quereret hoc opus operatur? Corpus visibile quod illas moles manibus trahit: an inuisibilis anima quæ viuificat corpus? Tolle enim quod non videtur in corpore: & mox in mobilia remanent cuncta quæ moueri videbantur visibilia corpora metallorum. Qua in re pensandum est, quia in hoc quoque mundo visibili, nihil nisi per creaturam inuisibilem disponi potest. Nam sicut omnipotens Deus aspirando vel implendo ea quæ ratione subsistunt, vt viuificat & mouet inuisibilia: ita ipsa quoque inuisibilia, implendo mouet atque sensum viu-

uiuificant carnalia corpora quæ videntur. Petrus. Istis fa-
teor allegationibus libenter victus, prope nulla iam esse
hæc visibilia compellor existimare, qui prius in me infir-
mantium personas suscipiens, de inuisibilibus dubitabam.
Itaque placent cuncta quæ dicis: sed tamen sicut vitam ani-
mæ in corpore manentis ex motu corporis agnosco: ita vi-
tam animæ post corpus, a pertis quibusdā rebus attestanti-
bus, agnoscere cupio.

*Quod incorporeus spiritus, in inferno à corporeo igne
affligatur. Cap. LXXXVI.*

SI viuientis hominis incorporeus spiritus tenetur in cor- *Ex dialo.*
pore, cur nõ post mortem cum incorporeus sit spiritus, *go Greg.*
etiam corporeo igne teneatur? Petrus. In viuente quoli-
bet idcirco incorporeus spiritus tenetur in corpore: quia
uiuificat corpus.

*Quod incorporeus spiritus viuificare possit, &
tibi teneri vbi à corporeo cruciatur igne.
Caput. LXXXVII.*

SI incorporeus spiritus Petre in hoc teneri potest quod *Ex dialo*
uiuificat: quare non pœnaliter & ibi teneatur vbi mor- *go Greg.*
tificatur? Teneri autem per ignem spiritum hominis di-
cimus: vt in tormento ignis sit videndo atque sentiendo.
Ignem nanque eo ipso patitur quo videt: & quia concrema-
ri se aspicit, crematur. Sicque fit, vt res incorporea incor-
poream exurat, dum ex igne visibili ardor ac dolor inuisi-
bilis trahitur: vt per ignem corporeum mens incorporea,
etiam incorporea flamma crucietur. Quamuis colligere di-
ctis euangelicis possumus: quia incendium animarum non
solum videndo, sed etiam, experiendo patitur. Verita-
tis etenim voce, diues mortuus in inferuo dicitur sepul-
tus. Cuius anima quia in igne teneatur, insinuat vox diuitis:
qui Abraham deprecatur dicens. Mitte Lazarum, vt intin-
gat extremum digiti sui in aquam, vt refrigeret linguam
meam: quia crucior in hac flamma. Dum ergo diuitem pec-
catorem damnatum veritas in ignibus perhibet: quis iam
sapiens reproborum animas teneri ignibus negat? Petrus.
Ecce ratione & testimonio ad credulitatem flectitur ani-
mus: sed dimissus iterum ad rigorem redit. *Quomodo e-
nim res incorporea, à re corporea teneri, atque affligi pos-
sit, ignoro.*